

ถามทาง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ความคิดจากตอนที่จิตสงบ”

กราบนมัสการหลวงพ่ोज้าคะ

ก่อนถึงคำถาม ขอรายงานผลที่เคยถามไว้เมื่อปีก่อน “ถ้าจิตแว้งแว้งกล้าๆ กลัวๆ จำไว้ นะอย่าทิ้งพุทโธไม่เสีย” ตอนนีภาวณาไม่กล้ากลัวแล้วคะ เพราะจับสภาวะกลัวตื่นเต้นไม่ใช่เรา ใช้พุทโธจดจ่อดูอารมณ์นั้นไป นำแปลกใจตรงพอเรารู้ทันว่าไม่ใช่เรา มันหายแวบไปเลยคะ สำหรับคำถามครั้งนี้ พอจิตสงบแล้วพิจารณาด้านปัญญา หนูคิดว่าตรงนี้ทำยากคะ อาจจะทำไม่เป็น หรือไม่ค่อยมีอุบายคิดเท่าไร รอคอยเกิดเองก็ไม่ค่อยจะเกิด (แต่ถ้ามีบ้างที่ ซาบซึ้งน้ำตาไหล นานๆ ครั้งคะ) ตอนนี้เป็นลักษณะหวัตอ เข้าใจที่หลวงตาพูดเลยคะ

คำถามที่หนูสงสัย คำถามว่า

๑. จิตสงบออกพิจารณาปัญญา คือการใช้ความคิดข้อธรรมหลังจากจิตสงบแล้วใช่ไหม จ้าคะ (จิตมันขี้เกียจคะ)

๒. เป็นบางครั้งก็จิตดีๆ พอสงบ หนูลองสั่งให้ยกมือขึ้น มือแขนไม่ทำตาม พอเรียกลมหายใจแรงๆ คราวนี้ยกขึ้นได้ตามใจสั่ง หนูเคยเข้าใจเอาเองว่า มันมีอะไรบางอย่างเชื่อมกายกับจิตอยู่ คืออะไรคะ หลวงพ่อ

ตอบ : คำถามเนาะ คำถามนี้ถามถึงผลของการปฏิบัติ ผลของการปฏิบัติเนะ ถ้าผลของการปฏิบัติ สิ่งที่ว่าคำถามต่อเนื่องๆ มา ถ้าต่อเนื่องมา เห็นไหม อย่างเช่น เช่น เมื่อวานนี้เขาก็ความเข้าใจของเขา วันนี่ก็เป็นความเข้าใจอีกคนหนึ่ง

เวลาความเข้าใจๆ เวลาถามปัญหา มา เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แต่เดิมมา แต่เดิมมา เห็นไหม พระนเรศวรมหาราช เวลาพระอาจารย์ของพระนเรศวรมหาราชเป็นพระป่าๆ คำว่า “พระป่า” คือพระปฏิบัติ เวลาพระป่าปฏิบัติ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มันจะมีวิปัสสนาธุระ คั่นธุระ ถ้าวิปัสสนาธุระก็พระวิปัสสนา พระที่มีความสามารถที่เขาควบคุมกันดูแลกัน คั่นธุระ คั่นธุระคือการศึกษา พอการศึกษา ส่วนใหญ่เขาไปศึกษาในสำนัก ศึกษาในราชวัง เพราะวามหากษัตริย์จะเป็นผู้อบรมผู้สั่งสอน มหากษัตริย์เป็นผู้คุ้มครองดูแลศาสนา

แต่วิปัสสนาธุระ เวลาวิปัสสนาธุระมันต้องมีผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็น ถ้าผู้ที่ปฏิบัติเป็นนะ เขาเท่าทันจิตใจ เพราะจิตมันกะล่อน จิตมันปลิ้นปล้อน กิเลสนี้มันร้ายกาจนัก ถ้าร้ายกาจนัก คนที่ไม่มีสติไม่มีปัญญามันเท่าทันไม่ได้ พอเท่าทันไม่ได้ เวลาจิตโดนกิเลสมันหลอก โดนกิเลสมันหลอก มันปรุงมันแต่ง มันสร้างภาพ มันยิ่งกว่านะ เพราะ เพราะคำว่า “ยิ่งกว่า” เวลาคนประพฤติปฏิบัติไปมันสำคัญตนไปทั้งนั้น

แล้วอย่างพวกเรา พวกเรานะ เราเป็นชาวพุทธนะ เราเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์อยู่ในป่า ไม่มีรูปเคารพท่านก็กราบได้ๆ ท่านกราบรัตนตรัยของท่าน ท่านกราบด้วยหัวใจของท่านใจ แต่เวลากิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันเข้ามาในหัวใจ โอ๊ย! มันว่ามันใหญ่กว่า มันใหญ่กว่า มันยิ่งใหญ่มากกว่า ถ้าไม่ยิ่งใหญ่มากกว่ามันไม่มีต้นธาตุต้นธรรมหรอก มันไม่มีสิ่งที่เหนือพระพุทธเจ้าหรอก ใ้สิ่งทีเหนือพระพุทธเจ้านั้นคือมันเหนือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อีก

แต่ถ้ามันมีวิปัสสนาธุระอย่างนี้นะ ท่านกระที่บตายเลย อย่างเช่น เช่น มีพระ เห็นไหม พระสมัยหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านลงมาจากเชียงใหม่ มีพระบอกว่าท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์ พอสำเร็จเป็นพระอรหันต์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ กรมพระยาเดโชฯ ทรงโปรดฯ ให้ตั้งมหา ๙ ประโยค ๔ องค์ สอบใ้พระองค์นี้ สอบกันไปสอบกันมา สอบอยู่อย่างนั้นนะ ๙ ประโยคมันก็ตามตำรับตำรา นี้ คั่นธุระกับวิปัสสนาธุระ คั่นธุระ เห็นไหม คั่นธุระเขาจบ ๙ ประโยคนะ จบ ๙ ประโยค ๔ องค์ ๔ องค์นี้ ๓๖ บาลี ๙ ประโยคนี่ ๓๖ ประโยค ๓๖ ประโยคมันเอาไม่อยู่ ถามอย่างไรก็ไม่ได้

ถามอย่างไรก็ได้ ปลิ้นไปปลิ้นมา ปลิ้นมาปลิ้นไปอยู่อย่างนั้น เพราะเวลากิเลสมันหลอก ทั้งๆ
ที่ ๓๖ ประโยคนะ ไม่ใช่ ๙ ประโยค

สุดท้ายแล้วหลวงปู่มันลงมาจากเชียงใหม่ ก็นิมนต์พระองค์นี้ไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่
มันก็ให้ท่านพูดถึงธรรมะออกมา พอพูดจบ “ท่านติดสมาธิ” ใ้บ้านนั้นกราบแล้วไม่กล้าพูดอะไร
เลย เจ็บ นี่พูดถึงว่า วิปัสสนาธุระ วิปัสสนาธุระ ถ้าผู้ที่มีภูมิความรู้มีความเป็นจริงอันนั้นมันจะ
เป็นความจริงใจ ถ้าเป็นความจริงนี่วิปัสสนาธุระ

คันถธุระ คันถธุระคือการศึกษาศาสนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่องจำกัน
เป็นนกแก้วนกขุนทอง พอท่องจำเป็นนกแก้วนกขุนทองขึ้นมาแล้ว แล้วอื่ก็มันเกิดขึ้นมา เวลา
สติปัญญามันเกิด มันก็เกิดด้วยความหลอกลวง หลอกลวงมันสร้างภาพไปทั้งนั้น พอสร้างภาพ
ไป เห็นใหม่ นี่พูดถึงว่าในวงการ เพราะเราเป็นพระ เราประพฤติปฏิบัติอยู่ในวงครอบครัว
กรรมฐาน ปัญหาอย่างนี้มันเจอมาก พอเจอมาก ย้อนกลับมาในปัจจุบันนี้ เวลาเราบวช
ใหม่ๆ เราเองเราก็แสวงหา คำว่า “แสวงหาของเรา” มันก็ตั้งใจอยู่ว่าหลวงตามหาบัวเป็น
เป้าหมาย แต่! แต่บวชใหม่ๆ ไซ้ใหม่ ก็อยากจะศึกษาก่อน กลัวว่าตัวเองยังแบบว่าไม่เข้าใจเรื่อง
ข้อวัตร กลัวจะทำผิดพลาด อยากจะสงวนสิทธิ์ไว้ให้มันชัดๆ ใจ กลัวโดนไล่ออกแล้วมันจะหมด
สิทธิ์

ก็เลยศึกษาจากรอบนอกเข้ามา ไปเจอใครนะ ไปไหนมาสามวาสองศอก ถามข้างแม่
งตอบม้า ถามม้ามันตอบเสีย มันตอบไป รู้ว่ามันถามข้างตอบม้าเพราะอะไร จะรู้ว่ามันถามข้าง
ตอบม้าต่อเมื่อเราประพฤติปฏิบัติเข้าหลักเข้าเกณฑ์ แต่ตอนที่มันถามข้างมันตอบม้า อือ! ก็ไซ้
เว้ย ไปไหนมาสามวาสองศอก ก็ยี่สิบวาใจ คือพอไม่เป็นมันเห็นดีเห็นงามไปกับเขาหมด มัน
ตื่นตื่น เวลาเขาตอบปัญหา มา อู๋! ไซ้ เออ! ไซ้ แต่พอไซ้แล้วมันไม่ใช่ พอไซ้หน้าแต่ใจเรามันไม่
เป็นอย่างนั้น ใจมันก็ยังเดือดร้อนอยู่นะ เวลาศึกษามาแล้วทำอย่างไรมันก็ทำไม่ได้ พระก็ชวน
อุตงค์กันไป ไปอีสาน ไปอีสานก็ไปพักที่สว่างแดนดิน วัดหลวงปู่บุญนี่แหละ ไปพักที่นั่น

พระเขาบอกว่า “ถ้าเอ็งมาอีสานนะ เอ็งไม่ได้ไปภูทอก เหมือนเอ็งไม่ได้มาอีสาน”

“เฮ้ย! จริงหรือวะ”

ก็เลยเข้าไปภูทอก คืบที่หนึ่ง พอคืบที่สองท่านเทศน์เท่านั้นนะ จบเลยนะ ภูไม่ไปไหนแล้วละ “อวิชชาอย่างหยาบของท่านสงบตัวลง อวิชชาอย่างกลางๆ ในหัวใจของท่านอีกมหาศาลเลย อวิชชาอย่างละเอียดที่ในใจท่านอีกมากมาย” ไม่ต้องให้ใครตอบภูแล้วละ เพราะไ้อ้หยาบๆ มันเพิ่งแค่สงบเฉยๆ ใ้อ้งานที่ต้องทำคืบคิดว่าหาอวิชชาอย่างกลาง อย่างละเอียดในใจภูยังอีกมหาศาล มันมีงานทำไม ก่อนหน้านั้น ใ้อ้! ถามข้างตอบม้า ตอบไปไหนมา สยามวาสองศอก บ้าบอคอกแตกไปทั่ว แล้วพออยู่ที่นั่นก็เริ่มเอาจริงเอาจังขึ้นมา พอเอาจริงเอาจังขึ้นมา ตั้งลำให้ดี ตั้งลำให้ดี ทำจิตให้สงบแล้วตั้งลำให้ดี พอมันเข้าไป ไ้อ้โฮ! มันเข้าไปเห็นจิตมหัศจรรย์มาก

พอมหัศจรรย์มากก็เริ่มต่อเรื่อยๆ ไป กำลังเข้าด้ายเข้าเข็มเลย เครื่องบินท่านตกเสียชีวิต ไ้อ้โฮ! ตาย มันแบบว่าหนาวไปทั้งตัวเลย เพราะอะไร เพราะโดนเขาหลอกมาหัวปั่นมากี่ปีโดนไ้อ้ถามข้างตอบม้า ไปไหนมา สยามวาสองศอกอยู่เท่าไร พอมาเจอของจริงเข้า อยู่กันไม่ถึงปี เครื่องบินตกแล้ว มันเลยบอกว่า “**มึงต้องเข้าบ้านตาด**” เข้าบ้านตาดหมายความว่าต้องหาความรู้อ้างที่มีความสามารถ ไ้อ้ข้างมันไม่มีความรู้ ถ้าข้างไม่มีความรู้มันเดินเข้าไปในหมู่บ้านใดมันใหญ่ นะ ทุกคนต้องวิ่งหนีมันหมดละ เพราะมันเป็นข้าง ใครๆ ก็กลัว แต่ถ้ามันเจอความรู้อ้างนะ เฮ้ย! ข้างหางตกเลย มันต้องหลบเลย เราก็เลยต่อเรื่องมา

นี่เอามาเป็นปฐมบท จะย้อนกลับมาที่คำถาม คำถามว่า “เวลาหลวงพ่อดตอบอย่างนั้นๆ หนูฟังคำตอบแล้วบอกว่า ห้ามทิ้งพุทโธ ต้องอยู่กับพุทโธ เมื่อก่อนมันวิ่งๆ ว้างๆ มันกลัวเดี๋ยวนี้มันก็หายกลัวแล้วมันดีขึ้น” เห็นไหม เพราะเวลาที่เรารอบปัญหาๆ มันเหมือนกับคนหลงทาง เวลาเราไปไหนก็แล้วแต่ ทางอยู่ที่ไหน ทางอยู่ที่ปาก ถามไปทั่ว หลงทางถูกก็ถาม หลงทางถูกก็ถาม

คนภาวนานี้ก็เหมือนกันมันไม่เห็นทาง มันหลงทาง มันวิ่งมาหา มันเขียนเว็บไซต์มาถาม เราก็เป็นคนบอกทางๆ ถ้าคนบอกทางบอกทางแล้ว ไ้อ้คนที่มันบอกแล้วถ้ามันไปถูกทาง มันก็จะไปถึงทาง มันจะไปตามเป้าหมายของมัน ถ้าบอกทางไปแล้วมันทำไม่ได้มันก็ไม่ถึงเป้าหมายของมัน ถ้ามันไม่ถึงเป้าหมายของมัน ฉะนั้น คนบอกทางผิดหรือ นี่ก็เหมือนกัน ตอนนี้นะ เมื่อก่อนที่ตอบปัญหาๆ เราจะบอกว่าไปไหนมา สยามวาสองศอก ถามข้างตอบม้ามาตลอด ฉะนั้น เวลาที่เราตอบปัญหา ตอบ

ปัญหาที่เพราะเหตุนี้ มึงถามข้าง กูก็ว่าข้าง ข้างตัวมันใหญ่ ข้างมันมีวง ข้างมันมีใบหู ใหญ่ๆ ข้างมันมีหาง มึงถามข้าง กูก็ตอบข้าง มึงถามม้า กูก็ตอบม้าแล้วกันนี้แหละ

ฉะนั้น เราถึงตอบปัญหาอยู่นี้ไง ถ้าเราตอบปัญหาอยู่นี้เพราะอะไร เพราะเราก็โดนมาเอง แล้วพอโดนมาเองนะ โดยที่ว่าสมัยเรานี้ละ มันก็มีพระอยู่ แล้วประสาเราตอนนั้นมันยังไม่ใช่พุทธทศนุญนิยมแบบนี้ ถ้าพุทธทศนุญนิยมแบบนี้ เห็นใหม่ มีแต่เรื่องทศนุญนิยม มีแต่เรื่องการบริโภคนิยม มีแต่เรื่องศักยภาพ ไปไหนต้องมีขบวนยาวๆ ไปไหนต้องมีหน้าม้า ไปไหนต้องมีคนรับหน้าต้อนรับ รับหน้ารับหลัง ใ้ฉันมันเรื่องทศนุญนิยม มันเป็นเรื่องทางโลกทั้งนั้น

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงตาท่านพูดประจำว่า “นิสัยเราไปไหนไปคนเดียว” ครูบาอาจารย์ของเราไปไหนนะ ท่านไปคนเดียวมันสะดวกสบายของท่าน แล้วถ้าไปไหนไปคนเดียวอยู่กับธรรมใจ วิหารธรรมใจ อยู่ในธรรม ธรรมมันเต็มหัวใจ ธรรมมันเต็มหัวใจมันไม่ชอบเกาะเกี่ยวกับใคร มันไม่ชอบพรีพรีไร ไม่ชอบอ้อเฮอะอ้อเลอะ ไม่ชอบ ธรรมไม่ชอบ ใ้อ้อเฮอะอ้อเลอะ พรีพรีไรไปหน้าไปหลัง อันนี้มันเป็นเรื่องบุพเพสันนิวาส มันเป็นเรื่องละครทีวีทั้งนั้น ฉะนั้น เวลาถ้าเป็นความจริงๆ ไปไหนท่านไปคนเดียวทั้งนั้น

ฉะนั้น ในสมัยปัจจุบันนี้มันกลับเป็นพุทธทศนุญนิยม ยิ่งกรรมฐาน กรรมฐานระบบเศรษฐกิจ เศรษฐีโลก คนล้อมหน้าล้อมหลัง มันก็เลยทำให้คนที่เริ่มจะประพฤติปฏิบัติไขว่เขว ไขว่เขวว่าความจริงมันคืออะไรวะ ความจริงมันคืออะไร

ความจริงมันคือศีล คือสมาธิ คือปัญญาในใจของเรา ความจริงๆ คือหัวใจของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ เข้าสู่โคนไม้ เรือนว่าง เข้าสู่ที่สงบสงัด แล้วหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกธอ คั่นคว่าหาหัวใจของตนให้เจอ พระพุทธ-ศาสนาสอนเข้ามาที่นี่ สอนเข้ามาที่ใจของคน หลวงตาท่านตอกย้ำประจำ พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ-เจ้าหรือสัตว์ชนสัตว์ในหัวใจของสัตว์โลก หลวงตาไปไหนไปเอาหัวใจคน ไปเอาหัวใจคน หัวใจๆ การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาคั่นคว่าหาใจของตน

ถ้าหาใจของตนขึ้นมาจะเข้าคำถาม คำถามมาบอกว่า “เวลามันปฏิบัติไปแล้ว เมื่อก่อนมันแว้งแว้งมันกล้าๆ กลัวๆ แล้วก็จำคำหลวงพ่อก็ได้ “อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ” ใ้กล้าๆ กลัวๆ มันก็ดีขึ้น มันก็หายไป พอมันหายไป จากสภาวะใด ความตื่นเต็นกลัวก็จะพุทโธตลอดเวลา แต่มันแปลกใจตรงที่ว่า เวลาถ้ามันตรงปั๊บ ใ้ที่รู้เท่าทันว่าไม่ใช่เรา พอไม่ใช่เรามันจะหายวับเลย” มัน

หายวับเพราะมันทันใจ ถ้ามันไม่หายวับขึ้นมา มันก็สร้างเรื่อง พอมันไม่หายวับขึ้นไป พอจับผู้รู้ ผู้รู้ก็เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ก็สิ้นกิเลสแล้วเราก็เป็นพระอรหันต์เลย จบ ถ้ามันอยู่ มันก็ หลอกไปเรื่อย

เพราะคนโกหกเรา คนมาโกหกเรา เรารู้เท่าทันคนโกหก คนโกหกมันกล้าสู้หน้าเราไหม กิเลสมันคอยหลอกเราตลอดเวลา แล้วถ้าสติปัญญาเราไม่ทันมันนะ พอกิเลสมันหลอกก็ใช่เลย แหม! ท่านนี่เป็นยอดมนุษย์ ท่านนี่เป็นนักปฏิบัติ โอ้ย! ท่านนี่เป็นคนเก่ง มันก็หลงตัวมันเอง พอ มันหลงตัวมันเองปั๊บมันก็จะไปเหยียบย่ำคนอื่นแล้ว “ฉันนี่เป็นยอดมนุษย์นะ” ใครบอก กิเลส มันบอกกู กิเลสในใจมันบอกมาเมื่อไหร่ บอกว่าคนนี่เป็นยอดมนุษย์ พอมันยอดมนุษย์มันก็มอง คนอื่นต่ำแล้ว มองนักปฏิบัติคนอื่นด้อยค่ากว่าเรา พอมันด้อยค่ากว่าเรา ด้วยอีโก้ใช่ไหม มันก็ จะเหยียบเขาไปไง

แต่ถ้ามันรู้ทันปั๊บ บอกว่า “พอมันรู้ว่าไม่ใช่เราปั๊บ มันหายแวบเลย” ก็รู้ทันมันนะ รู้ทัน กิเลส กิเลสมันก็หลบหน้า แต่มันไม่ไปไหนหรอก มันรอให้เอ็งอ่อนแอ เดียวมันมาใหม่ มันรอให้ เอ็งแพ้ พอมันรอให้เอ็งซัดไม่แน่ใจ เดียวมันก็มาหลอกอีก พอมาหลอกก็เชื่อมันนะ

ที่มันหลอกเราไม่ได้เพราะอะไร มันหลอกเราไม่ได้ เพราะเขาบอกว่า เห็นไหม “หลวงพ่อบอกว่าให้อยู่กับผู้รู้ ให้อยู่กับพุทโธจะไม่เสีย ก็อยู่กับผู้รู้อยู่กับพุทโธมาตลอด มันก็ดีขึ้น มันก็ ชัดเจนขึ้น แต่มันก็น่าแปลกใจ ตรงที่พอไปรู้เท่าทันว่าไม่ใช่เรา มันหายแวบเลย” เห็นไหม เพราะ ถ้าจิตมันดีขึ้น จิตเราดีขึ้นนะ ให้อุ้งกิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันก็จะเบาบางลง

แต่ในเมื่อคำว่า “ดีขึ้น” แต่ยังไม่ได้ฆ่า ยังไม่ได้ทำลาย มันยังอยู่สมบุรณ์ของมัน คำว่า “อยู่สมบุรณ์ของมัน” เพียงแต่ว่าจิตของเราเข้มแข็งขึ้นมา มันก็หลบหลีก แต่ถ้าจิตใจเราอ่อนแอ นะ มันเหยียบตายเลย ภาวนาก็ไม่ได้ “เราเกิดมาเป็นคนก็वासาน้อย เราก็มีหน้าที่การงาน ภาวนาไปเดี๋ยวก็เจ็บไข้ได้ป่วย โอ้ย! พรรคพวกเยอะแยะเลยเขาไปเที่ยวสนุก” โอ้โฮ! เยอะแยะเลย ถ้าจิตใจมันอ่อนแอนะ มันมีเหตุผลเต็มไปหมดเลยที่จะให้เลิก

แต่ถ้าเราเริ่มพุทโธ เราอยู่กับพุทโธ ถ้าจิตมันดีขึ้น โลกมันก็เป็นของโลกๆ อยู่อย่างนั้น มันมีมาตั้งแต่เรายังไม่เกิด เราเกิดมาแล้วมันก็ยังมาเพื่อจะบริการเราอยู่เนี่ย แต่เราไม่ไป เรา

ไม่ไปใช้บริการของเขา สุขภาพเราก็แข็งแรง เงินทองเราก็อยู่สมบูรณ์ ทุกอย่างดีไปหมดเลยถ้า จิตมันดี

ถ้าจิตไม่ดีนะ ไปเลย ใ้อโฮ! ถ้าวาสนาน้อยจบเลยนะ ฉันเป็นคนวาสนาน้อย คนอื่นมัน วาสนามากกว่า มันจะไปเทียบวาสนากับเขาแล้ว เทียบวาสนากับเขา คำว่า “เทียบวาสนากับ เขา” เขาก็จะลากเราไปทั้งนั้น เพราะเราจะไปเทียบกับเขา แต่เขาไม่มาเทียบกับเรา เขาไม่มา เทียบกับเรา มีแต่เราจะไปเทียบกับเขา ถ้าเขาจะมาเทียบกับเรา เราแข็งแรงกว่า เพราะอะไร เรา ถือพรหมจรรย์ พรหมจรรย์เป็นผู้อยู่ด้วยเป็นเอกเทศ ไม่มีสมบัติภาระรุงรัง นี่เข้าข้างตัวเอง ไม่มี แล้วรอดเขาว่าไม่มีอีก ถ้าไม่มีก็บอกเขาเลย “ฉันถือพรหมจรรย์ ฉันอยู่ด้วยความ เป็นพรหมจรรย์ ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกเลย” มันสู้เราไม่ได้แล้ว มันเทียบเราไม่ได้ เพราะมัน อยู่แบบเราไม่ได้

ถ้าจิตมันดีขึ้น ใ้อนี่พูดถึงว่าจิตมันดีขึ้น ถามข้างตอบข้าง ไม่ได้ถามข้างตอบม้า ไปไหน มาสามวาสองศอก เพราะ เพราะการภาวนาเบสิกมันเป็นอย่างนี้ แล้วเวลาครูบาอาจารย์ ของเราท่านสอน สอนให้หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ทำความสงบของใจเข้า มา ถ้าใจสงบระงับเข้ามาแล้ว ด้วยสติสัมปชัญญะที่ดีขึ้น ใจเราสงบแล้วรู้ว่าสงบ ถ้ารู้ ว่าสงบขึ้นมา เห็นไหม เพราะอะไร เพราะใจสงบแล้วมีสติควบคุมดูแล

ไม่ใช่ว่าพอมันว่างๆ เออ! เออ! เหมือนคนขับรถแล้วหลับใน คนขับรถหลับในมันพารถ มันไปไม่ถึงฝั่งหรือ หลับแล้วหลับอีก เตียวต้องลงข้างทางแน่นอน ใ้อนี่ก็ว่างๆ ว่างๆ มันหลับ ในไม่รู้ว่ามันจะตกวงค์เมื่อไร แต่ถ้าเราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ด้วยสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์ ขับรถแจ่มใสสติสมบูรณ์ จะพารถเข้าไปจอดที่ไหน จอดตรงไหนๆ จอดตีกหลังไหน มัน เข้าจอดได้หมด ถ้าเราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธด้วยสติ สติสมบูรณ์ ถ้ามันสมบูรณ์ ของมัน เห็นไหม มันก็เป็นสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิมันก็มีความสุขของมัน มันก็ดีขึ้นของมัน นี่พูดถึงว่าเริ่มต้นเบสิก ถามทาง นี้บอกทาง ถามข้างตอบข้างแล้วกันแหละ ถามข้างไม่ตอบม้า แล้วกัน

แต่! แต่คนเรามันเป็นจิตเป็นนิสัย สังคมปฏิบัตินะ ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์ที่ท่านจะผ่านพ้นของท่านไป ท่านได้สร้างบุญกุศล ของท่านมาขนาดไหน เวลาหลวงปู่มั่นท่านสร้างสมบุญญานิกการมา ท่านบอกท่านปรารถนา

เป็นพระพุทธรูปเจ้า ปรารถนาเป็นพระ-โพธิสัตว์ เวลาที่ท่านประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ ไปอยู่กับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์พาไปออกวิเวก เวลาพากลับมาเยี่ยมบ้าน เพื่อนๆ มานั่งคุยด้วย หลวงปู่เสาร์เห็นท่าไม่ดี พาหนีเลย เฮ้ย! ท่าไม่ดีแล้ว เพราะอะไร

เพราะพาหลวงปู่มันกลับไปเยี่ยมบ้านที่อุบลฯ โอ๊ย! เพื่อนๆ มานั่งคุยด้วยนะ สนุกไปกับเขา นะ ครูบาอาจารย์ท่านดูกิริยา กิริยาที่ว่าเวลาพูดแล้วมันมืออกรส มันร่วมมือกับเขา ท่านเห็นท่า ท่าไม่ดีแล้ว พอท่าไม่ดีแล้วออกอุบายเลย “ไป! ถุดงค์ต่อ ถุดงค์ต่อ” พาเข้าป่าเข้าเขาไปต่อ พาเข้าป่าเข้าเขาไปเพื่อให้หลบหลีกจากเพื่อนฝูง หลบหลีกจากญาติพี่น้อง หลบหลีกจากถิ่นที่อยู่ของตน ออกวิเวกของท่านไป

กว่าที่ครูบาอาจารย์ของเราจะ ท่านมีอำนาจวาสนาขนาดนั้น แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นความจริง ท่านพาออกวิเวกขนาดนั้น มีพื้นฐานเบสิกที่ทำมาขนาดนั้น กว่าท่านจะตั้งหลักได้ กว่าท่านจะตั้งความจริงขึ้นมาได้ ในสมัยปัจจุบันนี้จะมีใครมีอำนาจวาสนาเกินหลวงปู่มัน จะมีใครมีอำนาจวาสนาทำแล้วประสบความสำเร็จแบบหลวงปู่มัน

แล้วไอ้ที่ภาวนาในสังคม ภาวนาปัจจุบันนี้ ไปไหนมาสามวาสองศอก ถามข้างตอบม้าก็แล้วกันแหละ แล้วปฏิบัติไปข้างบอคอแตก ฉะนั้น ที่ตอบปัญหาอยู่ก็เพราะเหตุนี้ ฉะนั้น เพราะเหตุนี้บ๊อบเวลาถามปัญหาว่า “หลวงพ่อบอกว่าใช่ หลวงพ่อต้องยอมรับนะว่าใช่” บอกว่าใช่เนี่ยะ เพราะอะไร เพราะสังคมเป็นแบบนั้น ทุกคนจะพากันไปอ้อเหลวไหล ทุกคนจะพาคนทุกๆ คนให้ไปกู่หนียืมสิน กู่หนียืมสิน เวลาไปกู่หนีนอกระบบ เวลากู้ได้เงินทั้งนั้น เพราะเงินนอกระบบเขาให้มึงกู้อ่อน แล้วเดี๋ยวกูจะตามมาทวง ไอ้ปฏิบัตินี้ก็เหมือนกัน สัพเพหระเหมือนการกู่หนีนอกระบบ อะไรก็ได้ ภาวนาอะไรก็ได้ โอ๊ย! นั่งแล้วได้สมาธิเลย โอ๊ย! บรรลุธรรมแล้ว

แล้วเวลามันจะทวงคืนนะ หมดเนื้อหมดตัว หมดจากสติสัมปชัญญะ สิ่งหลักใจของเรา มีเหตุมีผล มีหลักมีเกณฑ์ กลายเป็นคนไม่เอาไหน กลายเป็นคนมั่งง่าย กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว กลายเป็นคนที่ประพฤติปฏิบัติแล้วไม่ฟังใคร กลายเป็นคนที่ประพฤติปฏิบัติแล้วถือแต่ความเห็นของตนเป็นใหญ่ เวลามันเสีย มันเสียไปนูน เหตุที่รู้ว่าทำอย่างนี้จะได้ผลอย่างไร เห็นว่าสังคมชักนำกันไปอย่างไร เห็นว่าชาวพุทธมันจะเหลวไหลไป เราถึงได้ตอบปัญหาอยู่เนี่ย ที่

ตอบปัญหาเขาอยู่เนี่ยเพราะอะไร เพราะยืนขวางไง กระแสสังคม ลมเศรษฐกิจ เวลาเศรษฐกิจ เวลาเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา มันพัดมา ประเทศเล็กๆ ล้มระเนระนาดไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ปลูกกระแสกัน ภาวนายอดเยี่ยม นอนหลับไปตื่นขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ “ไอ้พวกกรรมฐาน ไอ้พวกขี้ทุกข์ อดีตภิกษุโดยมากทำอะไรไปมีแต่ความทุกข์ความยาก มาอยู่กับกู หลับไปตื่นมาเป็นพระอรหันต์เลย” กูเห็นนอกระบบ เวลามันมาทวงหนี้เนี่ย มันทูปบ้านทิ้งเลยนะมึง เวลามันมาทวงหนี้มันมาเอาคืนหมดละ เวลาเขามาทวงหนี้ไม่เห็นหรอก แต่เวลาหลงไหลไปกับเขา

แต่เวลาเรา มึงถามข้าง กูตอบข้างก็แล้วกันแหละ ฉะนั้น ไอ้ที่ถามมาเราตอบไปๆ เวลาตอบไป คนที่ยึดหลักไว้ได้ “เขาถึงบอกว่า คำคำที่หลวงพ่อบอกไว้ **อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทธ** มันก็ดีขึ้นอย่างนั้นๆ” ดีขึ้นก็ดีขึ้น นี่ก็ยังมี ยังดีที่ว่าทำแล้วมันเป็นประโยชน์

สำหรับคำถามนะ “เขาใช้ปัญญาๆ ปัญญาที่เขาจะใช้ถูกต้องหรือไม่” ปัญญาที่เขาจะใช้ มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา คำว่า “โลกีย์ปัญญา” คือปัญญาอบรมสมาธิเท่านั้น สิ่งที่เป็นปัญญาๆ ปัญญาอบรมสมาธิหมายความว่าอะไร ปัญญาอบรมสมาธิ หมายความว่า ปัญญาเกิดจากความคิดของเรา เหมือนกับเราศึกษาๆ ทางวิชาการ เราศึกษาทางวิชาการ เราใช้อะไรคิด สมองเราไปศึกษา เราไปศึกษามาจบดอกเตอร์กัน ทำวิชาการจะเป็นศาสตราจารย์กันใช้อะไรๆ ทำแล้วเวลาเราไปภาวนาใช้อะไร อันเดียวกันหรือเปล่า อันเดียวกันไหม ถ้าอันเดียวกันก็เกิดจากสมอง เกิดจากสมองก็โลกีย์ปัญญา ถ้าโลกีย์ปัญญาผลของมันก็คือสัมมาสมาธิ ถ้าทำถูกเป็นสัมมา ถ้าเป็นมิจฉาก็โกงตัวเองด้วย นี่ไง แล้วบอกใช้ปัญญาๆ

อย่างที่คำถามของเขา “๑. จิตสงบแล้วพิจารณาปัญญาคือการใช้ความคิดในข้อธรรม ตามที่จิตสงบใช่หรือไม่เจ้าคะ” ถามข้างจะตอบข้างนะไม่ใช่ตอบม้า จิตมันสงบ สงบจริงหรือเปล่า จิตมันไม่สงบเพราะอะไร เพราะวงเล็บ (จิตมันขี้เกียจเจ้าคะ) จิตมันขี้เกียจจิตมันไม่เห็น ถ้าความจริงเป็นธรรมๆ แล้วจิตมันจะขยันหมั่นเพียรเพราะอะไร เพราะมหัศจรรย์ อย่างคนเรา อย่างพวกเรานะใครก็แล้วแต่ทำธุรกิจ วันนี้มีคนมาสั่งซื้อ ได้กำไร ๕ ล้าน พรุ่งนี้ก็มีคนมาสั่งซื้อของได้กำไรอีก ๑๐ ล้าน วันต่อไปเขามาสั่งซื้อของกำไรอีก ๑๕ ล้าน งกใหม่ อยากได้ ๕ ล้าน ๑๐ ล้าน ๑๕ ล้าน ๒๐ ล้าน ภาวนานี้ก็เหมือนกัน เพราะจิตสงบแล้ว อู้ฮู! มันสุขมาก จิตสงบ

มหัศจรรย์ มันไม่เคยเป็นอย่างนี้ เฮ้ย! จิตทำไมมันเป็นอย่างนี้วะ เฮ้ย! จิตมันขนาดนี้เขี้ยวหรือพอมันเฮ้ย! อย่างนี้ปั้นนะ มันอยากได้อีก ไม่ได้ มันจำได้

นี่ไง มันเหมือนกับคำขาย วันนี้ได้ ๕ ล้าน พรุ่งนี้ ๑๐ มะรีน ๑๕ ๒๐ อยากได้ไหม อยากภาวนาก็เหมือนกัน ถ้าภาวนานะพอมันสงบแล้วมันมหัศจรรย์ก็ดีขึ้น แล้วนี่มีไหมละ ทำธุรกิจเกือบตาย เขาไม่เคยซื้อของเราสักที ของเต็มโกดังขายไม่ออกอยู่นู่น นี่ก็เหมือนกัน ภาวนาเกือบตาย จิตแม่งไม่เคยลงสักที สงบอยู่ไหนก็ไม่รู้จัก แล้วก็อาจารย์ว่ามหัศจรรย์ๆ ภูไม่เคยมหัศจรรย์สักที เมื่อไหร่มันจะมหัศจรรย์สักทีวะ

นี่ไง ถ้าเมื่อไหร่มันจะมหัศจรรย์สักที มันก็ย้อนกลับไป หลวงปู่มันไง ขนาดอำนาจวาสนาบารมีระดับนั้น เป็นพระอรหันต์ไปแล้ว เป็นครูเอกของพวกเรา เป็นผู้มีหลักเกณฑ์ปักไว้กับประเทศไทย ก่อนที่ท่านจะภาวนา หลวงปู่เสาร์ต้องพาหลบพาลึกหนีเพื่อน หนีทุกคนเข้าป่าเข้าเขาเพื่อจะไปสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาให้เป็นความจริงขึ้นมา

สิ่งที่มันจะเป็นความจริงขึ้นมาเนี่ยวิปัสสนาธุระ ครูบา-อาจารย์ที่เป็นธรรม ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง ท่านจะพาลูกศิษย์ลูกหาของท่านไปสู่สัจจะไปสู่ความจริง เวลาไปสู่สัจจะไปสู่ความจริง มันต้องเกิดความขยันหมั่นเพียร ต้องเกิดความมุมานะ “ไอ้ฮุย! อัดตกิลมถานุโยค ไอ้เนี่ยเป็นความทุกข์” ไอ้เนี่ยคืออิจฉา ไอ้เนี่ยคือกิเลส เทียบทีมเทียบตาเขาโดยที่ตัวเองก็ทำอะไรไม่เป็น แล้วถ้าตัวเองก็จะพาบริษัท ๔ พาชาวพุทธไปหย่าเป่ พาชาวพุทธไปสู่ความเหลวแหลก แล้วความจริงไม่มีเหลือ ความจริงที่มีอยู่นี้เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มัน ครูบา-อาจารย์ของเรา ท่านวางรากฐานมา แล้วเป็นจริงขึ้นมาเนี่ย เห็นไหม

นี่พูดถึงคำถาม วันนี้พูดถึงโลกทัศน์ พูดถึงโลกทัศน์ จุดยืนของเราที่เราทำงานอยู่นี้ก็เพราะนี่ไง ที่เราทำงานอยู่นี้เพราะเหตุนี้ ที่ตอบปัญหาอยู่นี้ ยังบิณฑบาต ยังทุกข์ยังยาก ยังอาบเหงื่อต่างน้ำอยู่ ก็ยืนกับเขานี้ไง กระแสสังคม กระแสของกิเลส กระแสของความมั่งง่าย ให้มันพัดเข้ามา ยืนสู้กับมันอยู่นี้ไง แล้วยืนสู้กับมันแบบว่าไม่เสียใจไม่ต้องอะไรพิสูจน์ เหมือนกับคนเขาต้องพิสูจน์ว่าเราเป็นคนจริง นี่ไม่ต้องพิสูจน์ ไม่มีอะไรพิสูจน์ พิสูจน์เรื่องอะไร ไม่พิสูจน์ แต่กูยืนอยู่เฉยๆ พวกมึงกระอักเลือดก็แล้วกันแหละ มึงทำอะไรก็ทำไปเถอะ

นี่ไง ฉะนั้น บอกว่า “จิตที่สงบแล้วพิจารณาปัญญาคือการใช้จิตที่เราทำเพื่อจิตสงบ” อันนี้มันเป็นความคิดของผู้ปฏิบัติไง เป็นความคิดของผู้ถาม แต่มันจริงหรือไม่ มันไม่จริง มันไม่จริง เราทำความสงบของใจเราเข้ามา เพราะใจสงบแล้วจิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตเห็นแล้วอย่างที่ว่ามันมหัศจรรย์ มันอยากกระทำ มันมีการก้าวหน้า แล้วมันทำไปแล้วมันจะเป็นความจริงของมัน แต่ถ้ามันยังไม่ก้าวหน้า เราก็ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วถ้ามันจะพิจารณา มันพิจารณาก็ฝึกหัดไปๆ

การฝึกหัดพิจารณา เราบอกว่ามันก็เป็นการฝึกหัดใช้ การฝึกหัดใช้ปัญญาๆ เวลากรรมฐานเขาเสียสติตลอด “ทำความสงบของใจ ใจสงบแล้วใช้ปัญญา แล้วเมื่อไหร่หนุจะได้อใช้ปัญญาเจ้าคะ” ทุกคนจะถามเลย แล้วเมื่อไหร่จะได้อใช้ปัญญาสักที ก็มึงใช้ได้เลย แต่! แต่ปัญหานี้มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาจากเรานี้แหละ ปัญญาจากสามัญสำนึก เพราะเรายังพัฒนาหัวใจของเราให้มันพัฒนาขึ้นไปถึงระดับที่จะวิปัสสนาไม่ได้

แต่ถ้าเราไม่ฝึกหัดเลย เหมือนนักมวย เหมือนสามเณรน้อย พระที่จะเป็นครูบาอาจารย์ เป็นพระผู้ใหญ่มา ก็มาจากสามเณรน้อย นักกีฬา ก็มาจากนักกีฬาที่ฝึกหัดมาทั้งนั้น การฝึกหัดมาแล้วถ้ามันมีความสามารถ มันมีทักษะที่ดี มันก็จะเป็นนักกีฬาที่ดี ถ้ามันมีความสามารถ ทักษะมันไม่ดี หรือทักษะมันดีขึ้นมาแต่वासนามันไม่มี มันเกิดอุบัติเหตุ มันเกิดเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา มันมีตัวแปรอีกมหาศาลเลย แต่ถ้าไม่มีการฝึกหัดมาเลย เราก็จะไม่มีพระผู้ใหญ่ ไม่มีสามเณรน้อย ไม่มีผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา มันจะมีครูบาอาจารย์ที่ไหนให้เรากราบละ มันมีจากสามเณรน้อย จากพระเด็กพระน้อยก็ฝึกหัดขึ้นมาไง

ไฉนก็เหมือนกัน เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็ฝึกหัดของเรา เราก็ฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา ใช้ได้ ไม่ผิดหรอก แต่! แต่มึงไม่ใช่พระผู้ใหญ่ มึงไม่ใช่นักกีฬาอาชีพ นี่ไง แต่เวลาคนถามส่วนใหญ่อย่างนี้ว่า “หนุได้เหรียญทองหรือยัง” มึงก็รู้ว่าได้หรือยัง มึงได้ลงแข่งหรือยังละ เวลาถามปัญหาถามมาเลย “หลวงพ่อกๆ ทำอย่างนี้ที่หนึ่งหรือเปล่า เหรียญทองหรือเหรียญเงิน” แล้วก็บังคับให้กูตอบอยู่นั่นแหละ แล้วพอกูตอบไปแล้วก็ “หลวงพ่อกสงบว่าอย่างนั้นๆ นะ”

แต่ที่พูดอยู่ทุกวันนี้ก็พูดแบบ เจ้าคุณจุม ธรรมเจดีย์ท่านพูด เราซึ่งมาก “การเป็นเจ้าของภาค เราไม่อยากเป็นหรอก แต่ที่เป็นเจ้าของภาคอยู่นี้ก็เพราะว่าเป็นเพื่อ

“ไม่ให้คนอื่นเขามารังแกพระกรรมฐาน เขาไม่ให้มารังแกพระป่า พระปฏิบัติ” ใ้เราตอบปัญหาอยู่ที่นี่ ก็ตอบปัญหาพวกนักปฏิบัตินี้ อย่าให้คนมาเสียดสี อย่าให้คนมาทิ่มมาตำ อย่าให้คนมาดูถูกดูแคลน ใ้คนที่ปฏิบัติ เวลาเขาดูถูกดูแคลนขึ้นมา เพราะเราไม่มีใครคุ้มครองใช้ไหม พอนั่งภาวนาอยู่ พุทโธๆ เขาบอกมึงจะบ้าหรือ เลิกเลย แต่ถ้าเราบอกว่าเรานั่งพุทโธๆ เขาว่าจะบ้า บอกว่ามึงนะบ้า ภูณะดี

เราอยู่เพื่อนี้ไง เราตอบปัญหาอยู่เป็นเพื่อนพวกมึงไง เป็นเพื่อนของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไง คนที่ประพฤติปฏิบัติที่ไม่มีที่พึ่งที่อาศัย อย่างน้อยมันก็มีเว็บไซต์ของไ้หงบให้คอยถามก็แล้วกันละ เหตุผลที่กูดอบปัญหานี้ก็เพราะเหตุนี้แหละ เพราะอะไร เพราะว่ากูอยู่ที่นี่ มึงโดนรังแก มึงก็ถามกูได้ มึงโดนคนอื่นเขาดูถูกเหยียดหยาม มึงก็ถามกูได้

นี่ไง เพราะอะไร เพราะการประพฤติปฏิบัติกรรมฐานใครมันรู้ละ มันเป็นอารมณ์ มันเป็นความรู้สึก แล้วใครเห็นละ มันไม่มีใครรู้ใครเห็นขึ้นมามันก็เหยียดหย่าเหยียดหยาม พยายามจะเคาะให้เข้าเป็นพวกเขา เคาะให้เป็นเหยื่อ เป็นเหยื่อเสร็จแล้วก็ทำบุญเยอะๆ อยากได้บุญ เอาเงินมาให้กู ใครอยากเป็นพระโสดาบันต้องโอนทรัพย์สมบัติให้กูหมดเลย มันเลยไม่กลายเป็นสีลัพตปรามาส ไม่ลูปไม่คลำในทรัพย์สินมึงไง แต่เอามาให้กูแทน

มันมีนะ ลูกศิษย์เรามาหาเลย “อยากเป็นพระโสดาบันไหม ถ้าอยากเป็นพระโสดาบัน ทรัพย์สมบัติทั้งหมดต้องโอนเป็นส่วนกลาง ถ้าเ็งไม่มีทรัพย์สมบัติแล้ว เ็งไม่มีสีลัพต-ปรามาส เ็งไม่มีทิฏฐิ” มันก็เชื่อ มันก็โอนกันนะ เขาเป็นพระเขมรอยู่ที่เชียงใหม่ โลกทั้งโลกเขาหลอกหลวงกันทั้งนั้น แล้วมันก็จะหลอกเอาทรัพย์พวกเ็งนั้นนะ ถ้าไม่ได้หลอกเอาทรัพย์พวกเ็ง ก็หลอกเอาความเชื่อ หลอกเอาหัวใจ

เวลาเราพูดถึงพวกพระที่มีปัญหาใช้ไหม เขาบอก “หลวงพ่อบุ๊ทำอะไร”

กูพูดเพื่อให้พวกมึง เอาใจของพวกมึงไว้ในตัวของมึง มนุษย์ใ้เอาความรู้สึกเอาหัวใจของเราไว้อยู่กลางอกนี้ ให้เป็นอิสระเสรีภาพอยู่กับเรานี้ อย่าใ้ใครมาจกจวดยดึงไปเป็นเหยื่อของมัน นี่ที่ตอบอยู่เนี่ย มันถึงว่าถามข้างตอบข้างไม่ตอบม้า ถ้าที่อื่นนะ มันไม่ได้ถามข้างตอบข้างนะ มันหลอกมึงอีกต่างหาก ทำอย่างนั้นลำบาก มาอยู่กับกูง่าย

แต่! แต่เรายืนยันจากหลวงปู่มั่น ยืนยันหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์พระปัจเจก พุทธเจ้า หลวงปู่มั่นปรารถนาเป็นพระพุทธรเจ้า พระปัจเจกพุทธรเจ้า กับพระพุทธรเจ้าได้ ลาความเป็นพระโพธิสัตว์นั้น แล้วมาประพฤติปฏิบัติ จนเป็นครูบา-อาจารย์ของเรา กู เอา ๒ องค์นี้เป็นที่ยืนยัน แล้วองค์อื่นนั้นไร้สาระ นี่ข้อที่ ๑.

“๒. เป็นบางครั้งก็จิตดี ๆ พอสงบหนุกก็ลองสั่งให้ยกมือขึ้น เมื่อแขนไม่ทำตาม พอเรียกลม หายใจแรง ๆ คราวนี้ยกขึ้นได้ตามใจสั่ง หนุกเลยเข้าใจเอาเองว่ามันมีอะไรบางอย่างเชื่อมต่อกัน” ไข้เชื่อมต่อกัน เดียวนี้ละ หนุกยนต์ ทางเทคนิคเขาใช้พลังงาน ใช้สายไฟ เวลาเขาทำมันยังยกได้ เลย ไข้ยกมือไม่ยกมือ “ที่แรกมันยกมือไม่ได้ พอหนุกเรียกลมหายใจแล้วมันยกมือได้” ยกมือด้วย กำลังของของจิต มันเป็นกำลัง กำลังคือสมาธิ ธรรมะของพระพุทธรเจ้า ปัญญา ปัญญาคือการ วิเคราะห์หิวฉัย การค้นคว้าการแสวงหา เพราะเวลาเราจะฆ่ากิเลส มันต้องฆ่าด้วยปัญญา

เวลาหลวงตาท่านเทศน์ เห็นไหม “สมาธิจับ ปัญญาตัด” ไม่มีสมาธิจับไม่ได้ ไม่มี สมาธิจิตเราไม่มหัศจรรย์ จิตเราไม่สงบเราจะไปรู้อะไร จิตเราไม่มหัศจรรย์ จิตไม่สงบ มันก็โลกียปัญญา คือปัญญาสามัญสำนึก ปัญญาสามัญสำนึกตกอยู่ใต้วิชา อวิชา คือกิเลสต้นหาความทะยานอยาก สามัญสำนึกที่คิดอยู่เนี่ยอยู่ในวิชาทั้งนั้น เพราะ มันอยู่จากภพ

ความคิดเกิดจากจิต จิตมีอวิชา จิตครอบคลุมทั้งหมด ความคิดทั้งหมดส่งออก เป็นสมุทัย ผลของสมุทัยเป็นทุกข์ พอจิตมันสงบแล้ว จิตเห็นจิตเป็นมรรค ผลของจิต เห็นจิตเป็นนิโรธ หลวงปู่คุณูปคุณอรุณศักดิ์ไว้ชัด ๆ เลย ของจริงคือของจริง มันมีขั้นตอน ของมัน แล้วมันเป็นความจริงของมัน แต่คนโง่ คนโง่มันไม่มีขั้นตอนนะ มันรวบรัดหมดเลย ว่ากูรู้ แล้วมันก็แถม่งไปเรื่อยเรื่อย ไร้สาระ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าพลังงานการยกขึ้น อย่าไปตื่นตื่น นั่งอยู่เฉย ๆ เนี่ยนะ เวลามีคน เดินผ่านไป แต่เราเห็นสิ่งหนึ่งผ่านไป แต่จิตใจเราไม่รับรู้ เราไม่รู้ว่าเป็นอะไร แต่ถ้าเรานั่งมอง อย่างนี้ นาย ก เดินผ่านไป เมื่อกี้ถามใคร นาย ก นี่ไง อายตนะ ตากระทบรูป จิตมันสมบุรณ์ รับรู้หมด แต่ตากระทบรูป จิตไม่สมบุรณ์ เราเห็นอะไรก็แล้วแต่ที่มันผ่านไปโดยที่เราไม่รู้ว่าเป็น อะไร แต่เห็นของผ่านไป

นี่ก็เหมือนกัน พลังงานคือตัวจิต แต่สิ่งที่ยกขึ้นๆ ก็พลังงานทั้งนั้น มันมีอะไรละ มันไม่มีอะไรไง ฉะนั้น มันไม่ตื่นเต็นกับเรื่องแบบนี้ นี่มันคือพลังงาน พลังงาน เห็นใหม่ ดึงลมหายใจชัดๆ ขึ้นมามันก็สมบุรณ์ของมัน “แล้วเขาบอกว่ามันคืออะไรเจ้าคะ” มันสมบุรณ์ของมันอายุตนะ เห็นใหม่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย สิ่งที่ว่าถ้าใจมันรับรู้ ใจสมบุรณ์ มันก็รับรู้

เวลาหลวงตาท่านเทศน์ ตาเป็นใหญ่ในรูป หูเป็นใหญ่ในเสียง ความสัมผัส ผิวหนัง ความสัมผัสเป็นใหญ่ในความสัมผัส ใหญ่คนละหน้าที่ ตามันก็ใหญ่เฉพาะตนะ หูทำงานแทนตาไม่ได้ ตาทำงานหูไม่ได้ หูมีหน้าที่รับเสียง รับเสียง ถ้าจิตมันรับสมบุรณ์ขึ้นมา เห็นใหม่ มันก็รับรู้ของมัน นี่อายุตนะ ๖ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือใจของตน ใจของตน

ทีนี้เราทำความสงบของใจเข้ามาสู่ใจ เข้าสู่ใจ เห็นใหม่ เวลายกแขนยกขึ้น ความสัมผัส นั้นมันคืออะไร ทีแรกสั่งให้ยกมือขึ้น มันไม่ยก เส้นประสาท ปลายประสาท สิ่งที่คุณคุมสมอง ควบคุมปลายประสาทต่างๆ สั่งให้ร่างกายนี้ทำงาน แต่เวลาถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเป็นเรื่องหนึ่งเลย มันเป็นเรื่องหนึ่งเพราะมันเห็นจากจิต ถ้าเห็นจากจิต ขึ้นมามันก็จะเป็นธรรม

จากเป็นโลก เป็นโลกคือ เห็นใหม่ อย่างที่เราศึกษา โลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากโลก คือปัญญาเกิดจากจิต ความคิดทั้งหมดเกิดจากจิต จิตนี้มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันมีเวรมีกรรมของมัน คนคิดดีคิดชั่วเกิดจากตรงนี้ แล้วคิดดีคิดชั่วก็ส่งออกหมดเลย สิ่งที่เกิดออกมา สมุทัย ผลของมันคือทุกข์

แล้วถ้าจิตเห็นจิตละ พอจิตมันสงบแล้ว จิตเห็นจิตคือจิตเห็นอาการ จิตเห็นจิต อาการของจิต จิตเห็นความคิดของตนเอง จิตเห็นความคิดของตนเองเป็นมรรค เป็นมรรคคืออะไร เป็นมรรคคือปัญญาไง สมาธิจับ ปัญญาตัด พอปัญญาตัด มันเกิดนิโรธดับทุกข์หมดเลย ตัด ตัดอะไร ตัดกิเลส แต่ความคิดยังมีอยู่นะ เพราะความคิดชั้นธมาร ชั้นธมารคือความคิดเป็นมารหมดเลย เพราะมันมีมาร มีวิชา แต่พระอรหันต์ ภาวาทา หเว ปญจกขุณฐา ชั้นนี้เป็นภาวาทา พลังงานนั้นยังมีอยู่แต่ไม่มีกิเลส มันก็มีโดยธรรมชาติของมัน

แต่ของเราเพราะมันมีกิเลส มันเลยเป็นชั้นธมาร อยู่ในพระไตรปิฎก เพียงแต่เราจำหน้าจำชื่ออะไรไม่ค่อยได้ แต่พระไตรปิฎกอ่านมาหมดแล้วเพราะอะไร เพราะพระพุทธรู้จัก

สอน แต่ของเรามีพระเจ้าแปลกใจ “หลวงพ่อบอกไม่มีบาลีเลย แต่พูดฟังรู้เรื่องดี แต่ไม่มีบาลีเลย” ถ้ามีบาลีก็ตายเลย เพราะว่าเราไม่ได้ภาษาใด พอมมีบาลีขึ้นมา ภาษามันขัดแย้งกัน กูต้องมาพิจารณาบาลีก่อน มันก็เลยไม่ไหลลื่น ฉะนั้น เวลาเราพูดไม่มีบาลีเลย

มีพระมาหาที่นี้ เขาฟังเทศน์ในเว็บไซต์แล้วเขาอยากจะฝึก เขาบอกว่าพระเจ้าคุยกันว่าเทศน์หลวงพ่อบอกไม่มีบาลีเลย เพราะธรรมดาเขาศึกษา ๙ ประโยค ๓๖ ประโยค เวลาเขาจะเทศน์เขาต้องขึ้นบาลีไป เป็นหัวเรื่อง แล้วเขาก็ขยายความ เขาบอกว่า “หลวงพ่อบอกไม่มีบาลีเลย แต่ฟังดี” เขาว่านะ ของเขามีบาลีนะ แต่ฟังไม่รู้เรื่อง พระเจ้าฟังเว็บไซต์ เขาก็ไปวิเคราะห์วิจัยกันเหมือนนักวิชาการ เขาทำงานกัน เขาก็ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทั้งนั้น แล้วเขาก็จะมาปรึกษา มาเรียนกับเรา

“ถ้าเรียนกับเรา มึงกลับไปพุทธโธ”

“ผมจะมาเรียนกับหลวงพ่อบอกเรื่องเทศน์ ทำไมต้องมาพุทธโธล่ะ”

“อ้าว! ถ้าใจมึงไม่ดี มึงไม่มี มึงก็พูดไม่ได้ไง ถ้าจะพูดก็ต้องกลับไปพุทธโธก่อน ฝึกหัวใจของตนก่อน ให้ใจของตนรู้จริงเห็นจริง ก็พูดตามความรู้ความเห็นอันนั้นก็จบ ใจ คนที่พูดจากประสบการณ์ของตน พูดจากสิ่งที่รู้ที่เห็นมันจะไปไหนล่ะ มันก็พูดได้ทั้งวันทั้งคืน แต่ถ้ามันไม่รู้ไม่เห็นเลย ยืมเขามา ยืมพระพุทธรูปเจ้ามา”

เวลาหลวงตาทำานพูดไป เวลาถามว่า “ทำไมพูดอย่างนั้นนะ” “อ้าว! ก็พระพุทธรูปเจ้าพูดไว้อย่างนั้นไง บาลีพูดไว้อย่างนั้นไง” “แล้วอย่างไร” บาลีพูดอย่างนั้นแต่กูไม่รู้เรื่องไง ก็เลยพูดแล้ว ก็สับสนนี่ไง มันก็เลยยุ่งอยู่นี่ไง

นี่พูดถึงนะ คำถามเขาถามทาง เราก็ตอบทาง ถามทาง ตอบทาง แต่คนเดินทางคนเดินทางต้องพยายามฝึกฝนของตน แล้วถ้าเดินทางถึงเป้าหมายแล้ว “หลวงพ่อบอกไม่ต้องบอก เสียเวลา หนูจะไปเอง” เวลามันภาวนาได้นะ มันไม่คิดถึงอาจารย์มันหรอก มันจะไปเอง เหมือนเด็ก เด็กเดินไม่ได้ มันอ่อนให้ผู้ใหญ่อุ้มมันนะ เวลาถ้ามันเดินได้ มันวิ่งเล่นนะ มันไม่ให้ใครไปแตะมันนะ มันสนุกของมัน นี่ก็เหมือนกัน มึงถามทาง กูบอกทาง แล้วถ้าเอ็งเดินทางได้แล้วนะ เอ็งจะไม่สนใจคนบอกทาง เอ็งจะไปตามเส้นทางของเอ็ง เอวัง